

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 584/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mrázovským, Mariánske námestie 2, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mrázovským, Mariánske námestie 2, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 ústavy a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd SR rozsudkom č. k. 4 Cdo 153/2014 zo dňa 29. 9. 2014 rozhodol v právnej veci navrhovateľky [REDAKČIA], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mrázovský & partners s. r. o. so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 2, proti odporcovi [REDAKČIA]

[REDAKČIA] o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14 C 77/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu Žilina z 27. 11. 2013 sp. zn. 6 Co 269/2013 tak, že dovolanie zamietá a odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Predmetnému rozhodnutiu predchádzal procesný vývoj tak, že:

Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 31. 1. 2013 sp. zn. 14 C/77/2011 rozhodol, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke 15. 000,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Zároveň zaviazal odporcu na náhradu trov konania, právneho zastúpenia a na náhradu súdneho poplatku.

Krajský súd Žilina ako odvolací na základe odvolania odporcu rozhodol rozsudkom zo dňa 27. 11. 2013 sp. zn. 6 Co/269/2013 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke sumu 1.000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol a rovnako odporcu zaviazal na náhradu trov konania a právneho zastúpenia. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 24. 1. 2014.

Voči citovanému rozsudku podala sťažovateľka dovolanie prostredníctvom právneho zástupcu dňa 21. 2. 2014, o ktorom rozhodol Najvyšší súd SR tak ako je citované vyššie. “

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014 doručeným právnemu zástupcovi 29. októbra 2014, právoplatným 30. októbra 2014, v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013. K porušeniu označených práv, predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, došlo podľa nej tým, že najvyšší súd ako súd dovolací zamietol jej dovolanie a vyhodnotil postup krajského súdu ako „správny a zákonný aj napriek tomu, že krajský súd pri nezmenenom skutkovom stave veci zmenil pôvodný rozsudok okresného súdu na základe právneho názoru, ktorý sťažovateľka dôvodne vníma ako nesprávne právne posúdenie veci...“

Sťažovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod č. k. 14 C/77/2011 domáhala žalobou na ochranu osobnosti voči odporcovi zaplataenia majetkovej ujmy vo výške 250. 000 Eur titulom zásahu do jej práv spojených s právom na ochranu osobnosti. Svoj nárok odôvodňovala neoprávneným zásahom zo strany odporcu, ktorý spočíval v uverejnení súkromných intímnych fotografií sťažovateľky a to opakovane v denníku, ktorého vydavateľom je odporca, bez jej súhlasu a v rozpore s príslušnými právnymi predpismi. Neoprávnené zverejnenie fotografií výrazným spôsobom zasiahlo do osobného života sťažovateľky a prejavilo sa negatívne v jej súkromnom a rodinnom živote (vid' vykonané dokazovanie). Okresný súd sa stotožnil so skutkovou a právnou argumentáciou sťažovateľky prezentovanou v rámci konania a rozsudkom zo dňa 31. 1. 2013 zaviazal

odporcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15. 000 Eur, pričom vo zvyšku návrh sťažovateľky zamietol...

Na podklade podaného odvolania Krajský súd Žilina ako odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu týkajúci sa povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľke sumu 15. 000,- Eur a odporcu zaviazal na úhradu sumy vo výške 1. 000,- Eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil...

Sťažovateľka sa nestotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý prezentoval v napadnutom rozsudku ohľadom skutkových a právnych dôvodov, ktoré vzal za základ pri posudzovaní o intenzite zásahu do jej osobnostných práv. Podľa názoru sťažovateľky základným a určujúcim hľadiskom pre určenie týchto kritérií musí byť hľadisko závažnosti a intenzity (blízkosti) zásahu do práv patriacich do tzv. intímnej sféry súkromného života jednotlivca, dotýkajúcej sa samej podstaty ľudstva a ľudskej dôstojnosti, ktorý je vzhľadom na jej význam nevyhnutné vnímať ako zásah najcitlivejší a najzávažnejší, bez ohľadu na skutočnosť, či ide o jednotlivca verejne činného, známeho alebo nie (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Biriuk proti Litve č. 23373/03 zo dňa 25. 11. 2008)...

Sťažovateľka zastáva názor, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že zásah zo strany odporcu bol v danom prípade značnej intenzity, nakoľko odporca ako vydavateľ jedného z najčítanejších denníkov publikoval jej súkromné intímne fotografie celkovo v troch výtlačkoch (konkrétne dňa 11. 12. 2010, 13. 12. 2010 a 8. 1. 2011, ďalej sa objavili aj na internetovom portáli, z ktorého ich odporca nestiahol ani po výzve sťažovateľky, aby upustil od neoprávnených zásahov), pričom vo všetkých prípadoch išlo o zverejnenie fotografií vo farebnom formáte a tieto boli uverejnené na titulnej strane denníka. Sťažovateľka žije v malej obci, kde uvedená skutočnosť vyvolala značné pohoršenie, ktoré negatívne dopadlo aj do súkromného rodinného života navrhovateľky..., preto sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, ktorý zásah vyhodnotil ako nie takej intenzity aká by bola v prípade osôb poškodených trestnými činmi znásilnenia a pod. Sťažovateľka zastáva názor, že pri úvahách o výške nemajetkovej ujmy odvolací súd aplikoval nesprávnu právnu normu, nakoľko v danom prípade nie je možné intenzitu zásahu porovnávať s odškodňovaním obetí trestných činov, keďže ide skutkovo o absolútne odlišné zásahy najmä v podobe dôsledkov, ktoré takéto osoby vnímajú ako zásah do ich telesnej a osobnej integrity...

Sťažovateľka vidí porušenie práva na spravodlivý proces vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru i s analógiou čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v tom, že dovolací senát Najvyššieho súdu SR konštatuje, že sťažovateľka v podanom dovolaní namieta voľnú úvahu odvolacieho súdu, čo z kontextu podaného dovolania ale nevyplýva. Sťažovateľka si je vedomá, že konajúci súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy postupuje v zmysle voľnej úvahy, ktorá však nesmie znamenať svojvôľu ani ľubovôľu...

Odvolací súd svoju voľnú úvahu o znížení výšky nemajetkovej ujmy oprel o diskriminačný faktor, konkrétne skutočnosť, že to bola samotná sťažovateľka, ktorá svojim prejavom dala zámienku odporcovi na zverejnenie jej intímnych fotografií, čo sťažovateľka dôvodne vníma ako postup odvolacieho súdu v rozpore s čl. 14 Dohovoru (ktorý konvalidoval v rozsudku aj Najvyšší súd SR).

Takémuto chápaniu práva na spravodlivý proces sťažovateľky neprisviedča a hodnotí ho ako aplikáciu práva v prospech odporcu na ujmu a škodu práv jednotlivca, fyzickej osoby, ktorej sa takéto rozhodnutie dotýka...“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľky ██████████... na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov podľa § 19 ods. 3 Ústavy SR, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Cdo 153/2014 zo dňa 29. 9. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 6 Co 269/2013 zo dňa 27. 11. 2013 porušené bolo.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Cdo 153/2014 zo dňa 29. 9. 2014 a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Zároveň si uplatňujeme v tomto konaní trovy právneho zastúpenia... spolu 340,88 Eur.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods.1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Podľa judikatúry ústavného súdu ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy,

rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V nadväznosti na to ústavný súd poukazuje na to, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním dovolania proti tomuto rozsudku.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014

Sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku, ktorým zamietol jej dovolanie proti rozsudku krajského súdu vo veci sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013,

- pochybil, pretože sa dostatočne nezaoberal jej podaným dovolaním a namietanými dôvodmi, pre ktoré odvolací súd znížil priznanú sumu nemajetkovej ujmy z 15 000 eur na 1 000 eur,

- vychádzal z diskriminačného princípu a zo svojvôle, pričom zopakoval argumenty, ktoré uviedol krajský súd ako súd odvolací,

a preto považuje aj napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za nepresvedčivý, za taký, ktorý nespĺňa atribúty spravodlivého súdneho rozhodnutia.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na podstatnú časť odôvodnenia krajského súdu sp. zn. 6 Co 269/2013 z 27. novembra 2013, v ktorom sa uvádza:

„Krajský súd ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, podľa § 212 ods. 1 O. s. p. preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 za použitia § 156 ods. 3 O. s. p.), podľa § 220 O. s. p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku v rozsahu vymedzenom v ust. § 212 ods. 1 O. s. p. i konania, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd zistil skutkový stav úplne a podľa navrhnutých dôkazov, keď sporové strany iné dôkazy nenavrhli a ani sám odvolateľ (odporca) sa vykonania iných dôkazov v podanom odvolaní nedovoľával. Z hľadiska skutkových zistení možno teda uzavrieť, že okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie podľa návrhu sporových strán i v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností...

Čo sa týka záverov prvostupňového súdu o určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú ustálil na sumu 15. 000,- Eur, odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd síce v tomto smere zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, ale jeho úvahy nie sú podľa odvolacieho súdu správne.

Odvolací súd nemohol pri úvahách o intenzite zásahu (a v konečnom dôsledku i pri určení výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch) neprihliadnuť i na skutočnosť, že navrhovateľka účasťou v reality show a spôsobom, akým sa prezentovala najmä v epizóde č. 6 čiastočne „vyprovokovala“ tlačové médiá k tomu, aby sa snažili získať informácie o jej súkromnom živote. Pri svojich úvahách o určení výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch (na rozdiel od úvah prvostupňového súdu) prihliadol v prejednávanej veci i na rozsah odškodnenia, ktoré priznáva zák. č. 215/2006 Z. z. osobám, ktoré boli poškodené

trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania (10-násobok minimálnej mzdy, čo by v rokoch 2010-2011, kedy došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľky predstavovalo výšku približne 3. 100,00 Eur...

Odvolačí súd s prihliadnutím na uvedené okolnosti ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy na sumu 1.000,00 Eur, ktorú považoval za primeranú okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti. Na základe vyššie uvedených záverov a v súlade s ust. § 220 O. s. p. zmenil v poradí prvý výrok napadnutého rozsudku tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 1.000,- Eur a vo zvyšku jej návrh zamietol.“

Obsah sťažnosti sťažovateľky možno považovať za takmer identický s obsahom dovolania sťažovateľky z 20. februára 2014, ktoré bolo doručené okresnému súdu 21. februára 2014 a následne postúpené najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu na rozhodnutie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K sťažovateľkou namietanej arbitrárnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V súvislosti s námietkou sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadné oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd

nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

V podstatnej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014 sa okrem iného uvádza:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné...»

Dovolateľka namietala v rámci podaného dovolania nesprávne právne posúdenie veci, teda vadu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., nakoľko odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu za základ úvahy pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zobral zákon č. 215/2006 Z. z. a podstatným spôsobom sa odchýlil od právneho názoru prvostupňového súdu týkajúceho sa okolnosti a spôsobu voľnej úvahy ohľadom stanovenia výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod zo strany navrhovateľky nie je dôvodný.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sa vyvodzuje právny záver a na zistený skutkový stav sa aplikuje konkrétna právna norma. Nesprávne posúdenie chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15 000 Eur tak, že zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke sumu 1 000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z nezmeneného skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ktorý považoval za správny, avšak pokiaľ ide o určenie výšky priznanej nemajetkovej ujmy dospel k záveru, že okresný súd síce zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu, ale jeho úvahy vo vzťahu k výške priznanej ujmy nie sú podľa odvolacieho súdu správne.

V danom prípade odvolací súd aplikoval voľnú úvahu na základe právneho predpisu (§ 13 ods. 3 Obč. zákonníka) a súčasne bral do úvahy kritériá z hľadiska § 13 ods. 3 Obč. zákonníka. ...

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je teda predmetom voľnej úvahy súdu. Nie je však nepreskúmateľnou oblasťou. Súd musí vždy vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na konkrétnych preskúmateľných hľadiskách a dôkazov, ktoré by objasnili ako a akým spôsobom bola zastihnutá dôstojnosť osoby v spoločnosti a s akými nepriaznivými dôsledkami (zo súdnej praxe rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 153/03).

Vychádzajúc z uvedeného podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo v odvolacom konaní k porušeniu práva dovolateľky súvisiacim s jej uplatneným dovolacím dôvodom a to v otázke nesprávneho právneho posúdenia veci pri stanovení výšky jej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd, ako vyplýva zo spisu, nevychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvého stupňa a svoje rozhodnutie nezaložil na skutočnostiach, ktorými by sa nebol zaoberal súd nižšieho stupňa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva opakované konštatovanie odvolacieho súdu, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, ktorý sa nezmenil ani v odvolacom konaní a z ktorého vychádzal aj odvolací súd pri svojom rozhodnutí, avšak úvahy súdu prvého stupňa vo vzťahu k výške priznanej ujmy nepovažoval za správne. Riadne špecifikoval okolnosti, ktorými sa zaoberal pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni, v zmysle § 13 ods. 2, 3 Obč. zákonníka, pričom zisťoval všetky dôsledky dopadu predmetného zásahu, ktorého sa dopustil odporca uverejnením fotografií navrhovateľky, ktoré boli osobnej povahy a ktoré mohol použiť len s jej privolením.

Svoju úvahu riadne odôvodnil a uviedol jednotlivé kritériá, na základe čoho posudzoval priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Svoj iný názor v otázke výšky priznania nemajetkovej ujmy žalobkyni riadne odôvodnil a voči uplatneným kritériám nemožno mať výhrady, pretože zodpovedajú princípom primeranosti. Preto dovolací súd nemal dôvod vysloviť nesprávnosť názoru, keďže z odôvodnenia rozhodnutia o tejto otázke nevyplýva,

aby jeho závery boli neudržateľné. Úvaha odvolacieho súdu nie je zjavne arbitrárna, krajský súd zohľadnil správanie sa žalobkyne v reality šou [REDACTED] zohľadnil jej prezentáciu v tejto relácii a skutočnosť, či sa prezentovala v súlade s mravmi, ktoré uznáva prevažná časť spoločnosti, hlavne v epizóde č. 6. S poukázaním na vyhodnotenie týchto kritérií aj dovolací súd bol toho názoru, že okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv navrhovateľky na ochranu osobnosti, znížili intenzitu zásahu aj jeho dôsledky. ...

Nebolo možné dospieť ani k záveru, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie nečakane na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, keďže svoj právny záver vyvodil zo skutočností, ktoré právne vyhodnocoval aj súd prvého stupňa a v rámci voľnej úvahy aplikoval kritériá pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy navrhovateľke za zásah, ktorý jej spôsobil odporca. Vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade nemajetkovej ujmy aplikoval správny predpis, ten aj správne vyložil, keďže z obsahu rozsudku vyplýva, že aplikoval § 13 ods. 2, 3 Obč. zákonník.

Preskúmanie voľnej úvahy súdu o tom, akú výšku náhrady určí sa vymyká preskúmvacej pôsobnosti odvolacieho súdu. Nejde totiž o právne posúdenie, t. j. nejde o aplikáciu právneho predpisu, ale aplikáciu voľnej úvahy. Dovolací súd nie je oprávnený ani nahradiť úvahu odvolacieho súdu svojou úvahou, pretože tá je spojená s hodnotením dôkazov. Preto za situácie, ak súd aplikuje voľnú úvahu tam, kde mu to umožňuje právny predpis (čo sa v danom prípade stalo) a za podmienky, že berie do úvahy skutočností z hľadiska kritérií, ktoré sú pre jej uplatnenie relevantné, nie je možné z hľadiska právneho posúdenia odvolaciemu súdu nič vytknúť.

Odvolací súd takúto úvahu aplikoval, vzal do úvahy kritériá z hľadiska § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, ktoré boli v prejednávanej veci relevantné. Po zohľadnení všetkých kritérií, ktoré mali vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznal konkrétnu výšku náhrady s ohľadom na špecifické okolnosti danej veci.

Pretože rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu správny a keďže nebolo zistené, že by konanie bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O. s. p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.»

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je arbitrárny a nepresvedčivý, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery najvyššieho súdu. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa vyrovnal so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu, pričom podrobným a prehľadným spôsobom objasnil otázky právnej kvalifikácie (predovšetkým v nadväznosti na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, využívajúc pri argumentácii odkazy na stabilizovanú judikatúru najvyššieho súdu v oblasti uplatňovania kritérií na určovanie sumy náhrady nemajetkovej ujmy) a zdôraznil dôvody nestotožnenia sa s námietkami sťažovateľky uplatnenými pred oboma súdmi.

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkom konania (m. m. I. ÚS 241/07).

Ústavný súd s odkazom na svoju stabilnú judikatúru napokon uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie príslušných ustanovení zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Inak povedané, obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nie je možné považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky považoval za ústavne udržateľnú a v tejto časti ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 14 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 153/2014 z 29. septembra 2014

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok alebo iné postavenie.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 14 dohovoru ústavný súd konštatuje, že všeobecný súd, rešpektujúc ústavno-procesné princípy garantujúce základné práva účastníka konania na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, podľa jeho názoru v konaní o ochranu týchto práv a v spojení s nimi posúdil aj namietané porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, resp. čl. 14 dohovoru. Ústavný súd dospel k záveru, že aj z hľadiska posúdenia týchto práv nebol postup najvyššieho súdu (ani krajského súdu) ani svojvoľný a ani arbitrárny a jeho rozhodnutie je aj z pohľadu poskytnutej ochrany týchto práv ústavne udržateľné. Najvyšší súd nespochybnil vyslovené porušenie označeného základného práva sťažovateľky a v tejto súvislosti posudzoval a posúdil len intenzitu tohto zásahu a primeranosť s ním spojenej nemajetkovej ujmy

v rámci svojej diskrečnej právomoci umožnenej mu na základe § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

S prihliadnutím na uvedené a na odmietnutie sťažnosti v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základnými právami podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy a právom podľa čl. 14 dohovoru nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky ako celok, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016